DOE HET ZELF

Alle praktijkgerichte artikels hebben we gebundeld in de rubriek 'Doe het zelf'. Vragen? Opmerkingen? Tips? Stuur ze naar Clickx Brieven, Minoc Business Press, Everdongenlaan 15 bus 1, 2300 Turnhout. Je kan ook faxen naar 014/44.20.66 of mailen naar brieven.clickx@minoc.com.

IN DIT NUMMER

MOEILIJK? MAKKELIJK?

In de 'Doe het zelf'-rubriek vind je zowel bijdragen voor beginners als voor mensen die al aardig overweg kunnen met hun computer. We hebben een systeem bedacht waarmee je in één oogopslag kan zien hoe moeilijk of makkelijk een artikel is. Zo weet je meteen of het een makkie wordt of dat je er toch even al je concentratie voor nodig hebt...

★☆☆ VOOR BEGINNERS
★★☆ VOOR IEDEREEN
★★★ VOOR GEVORDERDEN

Brief van de week

De Clickx-redactie wordt elke dag overstelpt met vragen van lezers. Sommige problemen zijn te specifiek om in het magazine te behandelen, maar andere vragen zijn dan weer zo interessant dat ze meer verdienen dan een kort antwoordje. Daarom selecteren we vanaf nu voor elke Clickx Magazine een vraag van een lezer, die we dan uitwerken in een complete workshop. De vraag vind je op deze pagina, de workshop staat op de volgende twee pagina's. Veel plezier!

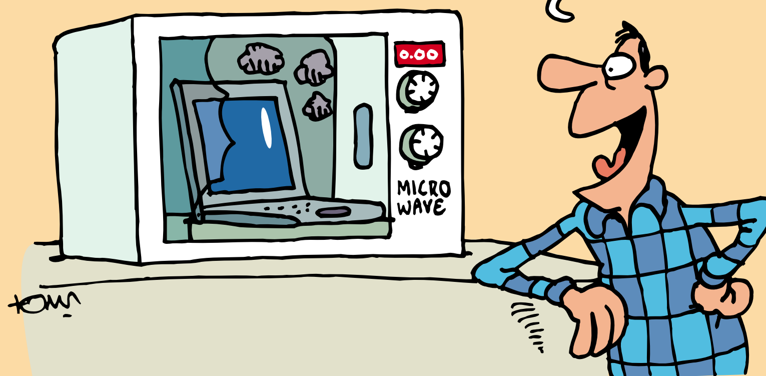
Sch(r)ijfklaar?

Als ik mijn externe harde schijf van 160 GB aansluit via usb, blijkt er maar 14,6 GB beschikbaar te zijn. Als ik naar Schijfbeheer ga, dan zie ik dat 134,4 GB niet toegewezen is. Wat moet ik nu doen? YVAN VANSTEENKISTE

Het gebeurt wel vaker dat iemand een reuzenschijf niet volledig kan gebruiken. Een typische barrière is bijvoorbeeld 137 GB. Maar Yvan kan niet meer dan 14,6 GB benaderen, en dat lijkt ons weinig te maken te hebben met de bedoelde obstakels, temeer omdat hij met een usb-schijf werkt (zie kaderstukje). Het lijkt er op dat hij – of iemand anders – de schijf niet correct heeft ingedeeld. In de workshop lees je meer over de voorbereidingen die je gewoonlijk moet treffen na de fysieke connectie van een harde schijf.

HARDE SCHIJF KLAARMAKEN

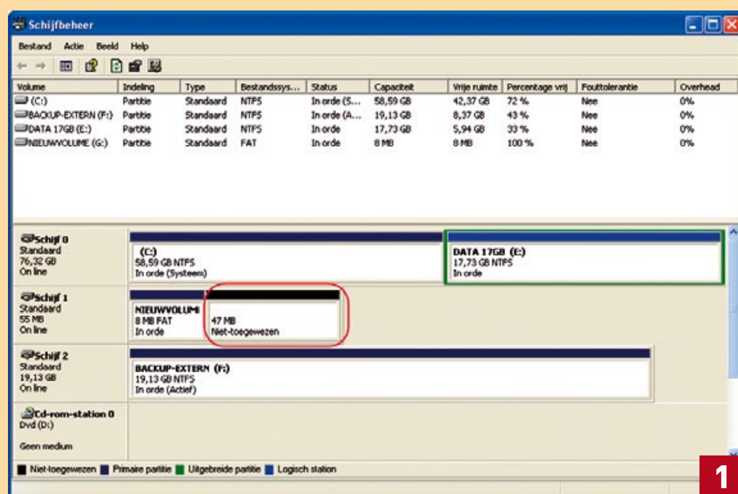
SCHIJFBARRIÈRES

Hoeveel gigabyte je nu precies kan aanspreken op een harde schijf is afhankelijk van een aantal factoren. De materie is echter complex; we permitteren ons dus enige vereenvoudiging. We beginnen met het besturingssysteem, en we beperken ons tot Windows XP. Om schijven groter dan 137 GB aan te kunnen, moet je minstens Service Pack 1 geïnstalleerd hebben. Dergelijke schijven maken namelijk gebruik van zogenoemd 48-bit LBA (logical block addressing) en daarvoor is precies het service pack vereist.

Besturingssysteem oké? Over dan naar het *BIOS*, zowel van je systeem (moederbord) als van je harde-schijfcontroller: ook dat moet namelijk overweg kunnen met 48-bit LBA (een systeem-BIOS ouder dan juni 1999 is wellicht zelfs beperkt tot 32 GB). Mogelijk kan een (delicate) BIOS-update hier wel soelaas brengen. Helpt dat niet, dan kan je je wellicht nog uit de slag trekken met een extra controllerkaart. Met speciale software (dynamic drive overlays genoemd) zoals EZ-Drive of Disk Manager weten harde-schijfproducenten het euvel ook wel te omzeilen. Overigens gelden deze beperkingen in principe alleen voor schijven die aan een (E)IDE-controller hangen. Voor zover de praktijk ons leert, mag dit voor de combinatie Windows XP en usb-schijven geen probleem vormen – behalve als je van die schijf zou willen opstarten.

STAP 1 / BEHEREN

Zoals Yvan in zijn brief al heeft aangegeven, is de module voor Schijfbeheer in Windows XP inderdaad de aangewezen weg om een bijkomende schijf volledig sch(r)ijfklaar te maken. Je start deze module via de **Start**-knop, waar je bij **Uitvoeren** de opdracht diskmgmt.msc intikt. Een alternatieve opstartmethode is via het **Configuratiescherm**, waar je (in categorieweergave) achtereenvolgens de opties **Prestaties en onderhoud**, **Systeembeheer**, **Computerbeheer** en **Schijfbeheer** aanklikt. Je krijgt een driedelig venster te zien. Linksonder de fysieke schijfeenheden, rechtsonder een grafisch overzicht van hoe je schijven gepartitioneerd en geformatteerd zijn (zie verder), en bovenaan vergelijkbare informatie in tekstuele vorm (zie afbeelding 1). Wij concentreren ons hier op het venster rechtsonder.

Een (test)situatie, vergelijkbaar met die van Yvan.

STAP 2 / INITIALISEREN

We gaan er in deze stap even van uit dat je zonet een gloednieuwe schijf aan je systeem hebt gehangen. Start je dan Schijfbeheer op, dan zal die schijf in het venster linksonder als **Schijf X** verschijnen – waarbij X het hoogste nummer in het rijtje is. Tegelijk start er ook een wizard op waarmee je die schijf kan prepareren. Is dat niet zo, klik dan met de rechtermuisknop op deze schijf en start dit initialisatieproces vanuit het snelmenu. Negeer het voorstel van de wizard om de schijf naar een dynamische schijf te converteren: we houden het liever bij een standaardschijf – het zou ons echter te ver voeren om de verschillen tussen beide types bloot te leggen. Kijk je na deze operatie naar de Verkenner, dan zal je jammer genoeg moeten vaststellen dat van je geprepareerde schijf... nog geen spoor te bekennen is!

STAP 3 / PARTITIONEREN

Het is perfect normaal dat er in dit stadium van de installatie van je nieuwe schijfstation buiten het Schijfbeheer niks te bespeuren is. Dat komt omdat deze schijf voorlopig alleen maar niet-toegewezen ruimte bevat. In ons grafisch overzicht kleurt Windows XP zo'n schijfruimte zwart. Daar brengen we echter snel verandering in. Klik met de rechtermuisknop op deze ruimte en kies **Nieuwe partitie**. Er komt alweer een wizard tot leven die je – na een klik op **Volgende** – vraagt of je een primaire dan wel uitgebreide partitie had gewenst. Opnieuw een behoorlijk complexe zaak die we als volgt simplificeren: ben je zinnens op deze partitie een besturingssysteem te plaatsen óf wil je niet meer dan drie partities op deze schijf creëren, kies dan voor een primaire partitie (zie stap 5). In het andere geval is een uitgebreide partitie – ook wel secundaire partitie genoemd – een logischere keuze (zie afbeelding 3).

STAP 4 / UITGEBREID PARTITIONEREN

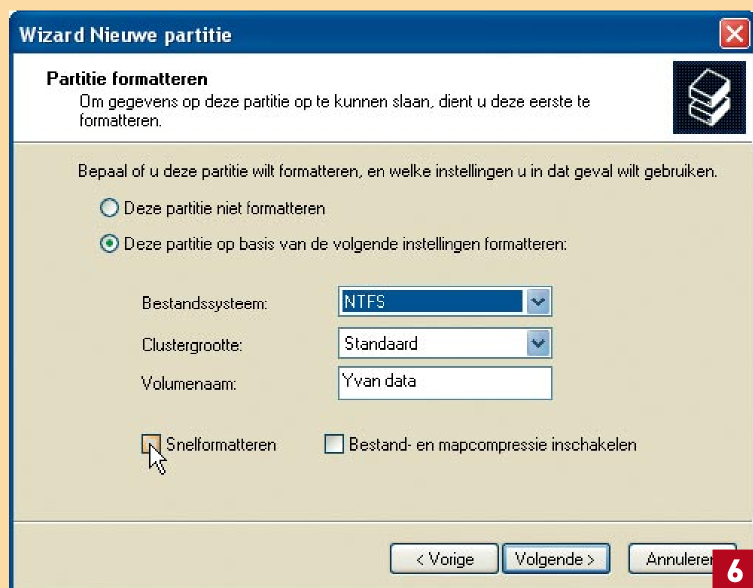
Je kiest blijkbaar voor een uitgebreide partitie: prima! Bevestig dan met **Volgende** en kies bij voorkeur de maximaal beschikbare partitiegrootte. Klik alweer op **Volgende** en rond af met **Voltooien**. De ruimte is nu felgroen gekleurd, en Windows bestempelt die nu als 'beschikbare

Welke partitie moet het worden?

Deze container moeten we wel nog opvullen...

NTFS is bijna altijd de verstandigste keuze.

ruimte'. Jammer, maar helaas: deze ruimte is enkel maar een soort container, waarbinnen je eerst nog een of meer logische stations moet creëren. Je moet deze ruimte dus opnieuw even aanklikken met de rechtermuisknop, waarna je **Nieuw logisch station** kiest (zie afbeelding 4). Hiermee schud je alweer een wizard wakker. Druk hier tweemaal op **Volgende** en kies de gewenste grootte van het logisch station. Je kan het natuurlijk bij één station houden – in dat geval ga je voor de maximale grootte – of je kan een kleinere partitiegrootte ingeven, en deze wizard nogmaals opstarten voor de volgende logische stations. In een volgende stap kies je de gewenste schijfletter voor je logisch station. Nog een stapje verder moet je je dan bezinnen over hoe je deze partitie wil formatteren: ga nu verder met stap 6.

STAP 5 / PRIMAIR PARTITIONEREN

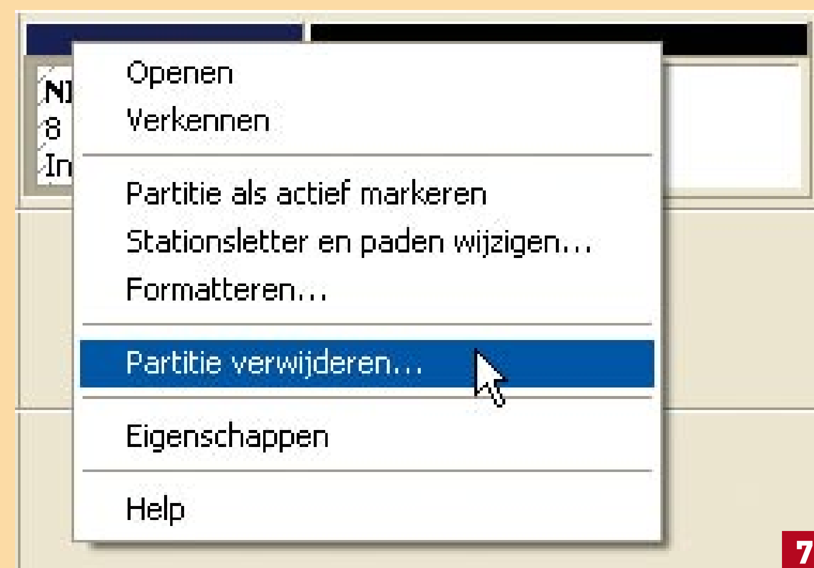
Je mikt dus op een primaire partitie. Zodra je deze keuze met **Volgende** bevestigt, wordt je gevraagd de partitiegrootte aan te duiden. Geef je hier de maximale grootte in, dan slokt je partitie natuurlijk meteen alle niet-toegewezen ruimte op. Aas je op méér partities, dan moet je je voor je (eerste) partitie met een kleinere grootte tevreden stellen. Nadien kan je deze wizard dan heropstarten om je volgende partities vast te leggen. Zodra je de ingestelde grootte bevestigt met **Volgende**, moet je een stationsletter voor je partitie selecteren. In een volgende stap ben je toe aan het eigenlijke 'formatteren'...

STAP 6 / FORMATTEREN

Formatteren is weinig meer dan je partitie – of dat nu een primaire partitie is dan wel een logisch station binnen een uitgebreide partitie – van een bestandssysteem voorzien. Windows XP biedt je voor harde schijven de keuze tussen FAT32 en NTFS. We besparen je technische details, maar weet wel dat NTFS veruit de verstandigste keuze is, omdat het sneller, efficiënter en veiliger is. Alleen als je deze partitie bijvoorbeeld ook vanuit een Windows 9x-partitie moet kunnen benaderen, kan je FAT32 overwegen. De clustergrootte – nog zo'n technische mepterm – laat je maar beter aan Windows over. De volumenaam kies je natuurlijk wél zelf. Zit je in tijdsnood, dan mag je eventueel de optie **Snelformatteren** aanstippen: weet wel dat de betrouwbaarheid van je schijf dan niet echt getest wordt (zie afbeelding 6). Bevestig met **Volgende** en rond de klus af met **Voltooien**. Deze partitie is nu helemaal sch(r)ijfklaar!

STAP 7 / VERWIJDEREN

Yvan blijft met deze workshop wel nog wat op z'n honger zitten: hij vertrok namelijk van een minuscule partitie van 14,6 GB en een enorme ongebruikte ruimte van 134,4 GB. Wat als hij bijvoorbeeld één grote partitie verkiest, of twee partities van vergelijkbare grootte? In dat geval kopieert hij best eerst alle nodige gegevens van de kleine partitie (bijvoorbeeld) tijdelijk naar zijn interne schijf. Daarna klikt hij met de rechtermuisknop op deze partitie en kiest hij **Partitie verwijderen**, gevolgd door een bevestiging met **Ja** (zie afbeelding 7). Alle gegevens op deze partitie zijn nu (zo goed als) verloren. Maar je zal merken: Windows heeft netjes de volledige schijfruimte vrijgegeven: terug naar stap 3 dus. ♦

Partitie verwijderen is gegevens wissen!

VAKTAAL | A - M | N - Z

BIOS: Basic Input/Output System. Stukje software dat ingebakken zit in speciale chips op het moederbord. Het zorgt er voor dat de computer kan opstarten en vervolgens de hardware laat communiceren met het besturingssysteem.